

GÓC NHÌN NHÂN QUẢ VÀ XÃ HỘI VỀ VIỆC KẾT THÚC ĐẠI DỊCH COVID-19?

Thích Vân Phong biên dịch (Nguồn: 佛門網)

Trong lịch sử, các đại dịch đã buộc nhân loại phải đoạn tuyệt với quá khứ và hy vọng ở tương lai thế giới mới của họ. Điều này không có gì khác lạ. Nó là một cổng thông tin, một cửa ngõ,

giữa thế giới đương đại và thế giới tương lai.

Nhà văn, nhà tiểu luận, nhà hoạt động người Ấn Độ Arundhati Roy, Đại dịch là một cổng thông tin

Trong mấy tháng vừa qua, tại nhiều nơi xảy ra với một trong hai cú đấm của các biến thể Delta và Omicron đang gây ra một trận 'sóng thần' nguy hiểm liên quan đến số ca mắc Covid-19, các nhà khoa học đang gợi ý rằng, chúng ta đang bắt đầu tiếp cận phương pháp miễn dịch cộng đồng ở nhiều quốc gia. Bây giờ, nhiều quốc gia trên thế giới đang tiến tới "trở lại trạng thái bình thường" - tạm ngừng đóng cửa, trở lại trạng thái mở cửa biên giới cho thương mại và du lịch.

Liệu thế giới có vĩnh viễn vượt qua được trong một cơn đại dịch bởi những hành động này? Liệu các quốc gia trên thế giới có tiếp tục hành động đơn phương, thường xuyên gây ra mâu thuẫn với các nước láng giềng và cộng đồng toàn cầu?

Những bài học của hai năm qua có thể giúp ích được gì không, để tạo ra một sự công nhận toàn cầu mới về khả năng liên kết và nhu cầu của chúng ta, để làm việc cùng nhau về mọi thứ, từ sức khỏe thể chất lẫn tinh thần đến kinh tế?

Khởi đầu sự Chia rẽ Đông-Tây

Trong những ngày đầu của đại dịch Covid-19, đã xảy sự chia rẽ giữa Đông-Tây. Các quốc gia châu Á chủ yếu nỗ lực để hạn chế giao thông biên giới và nhanh chóng cô lập bất kỳ trường hợp lây nhiễm dịch bệnh Covid-19 nào - rõ nhất là ở Trung Quốc. Trung Quốc đã đóng cửa toàn bộ thành phố Vũ Hán từ ngày 23 tháng 1 đến ngày 8 tháng 4 năm 2020 và sau đó là thành phố Tây An từ ngày 23 tháng 12 năm 2021 đến ngày 24 tháng 1 năm 2022. Mặc dù gần với các trường hợp ca nhiễm Covid-19 đầu tiên, những nơi khác đã ban hành quy định quản lý đi lại trong thời gian giãn cách xã hội tại các địa phương một cách nghiêm ngặt, bao gồm Hồng Kông, Thái Lan và Việt Nam, trong những tháng đầu của đại dịch tất cả cho thấy rất ít trường hợp mắc Covid-19.

Trong khi đó, các đợt bùng phát đại dịch hiểm ác Covid-19 đã diễn ra ở Iran và Ý, nó nhanh chóng trở nên đậm nét và lây lan khắp mọi nơi. Tại nhiều quốc gia châu Âu và Hoa Kỳ, các đợt đóng cửa mạnh mẽ đã "làm phẳng đường cong" của đại dịch Covid-19 một cách đáng kể. Nhưng ngay cả đại dịch quái ác đã xảy ra, nhiều người cho rằng khả năng miễn dịch cộng đồng có thể là một kết cục hợp lý.

* Chính phủ Thụy Điển đã vạch ra con đường rõ nét nhất là cố gắng bảo vệ những người dễ bị tổn thương, trong khi cho phép dịch bệnh lây lan tự do trong dân chúng. Thử nghiệm của Chính phủ và nhân dân Thụy Điển về khả năng miễn dịch bầy đàn bước đầu đã phản tác dụng. Các nỗ lực để bảo vệ những người dễ bị tổn thương đã được thực hiện kém và nhiều người đã tử vong. Trong một cuộc phỏng vấn vào tháng 5 năm 2020 với nhà dịch tễ học quốc gia của Cơ quan Y tế Công cộng Thụy Điển, Tiến sĩ Y khoa Anders Tegnell cho biết: "Thực sự gây bất ngờ cho chúng tôi bởi số người tử vong vì Covid-19. Chúng tôi nghĩ rằng những ngôi nhà dành cho các cụ cao tuổi sẽ tốt hơn nhiều trong việc ngăn chặn dịch bệnh". (The Daily Show with Trevor Noah)

Vào thời điểm phỏng vấn, tỷ lệ tử vong vì Covid-19 của Thụy Điển cao hơn nhiều so với các nước láng giềng, quốc gia này đã thực hiện các biện pháp nghiêm ngặt hơn để đảm bảo sự giãn cách xã hội. Đến nay, Thụy Điển, với dân số khoảng 10 triệu người, đã có hơn 16.000 ca tử vong do mắc Covid-19. Quốc gia láng giềng Na Uy, với 5,5 triệu người, chỉ có khoảng 1.500 trường hợp tử vong do mắc Covid-19, tỷ lệ tử vong ít hơn 1/5 so với Thụy Điển. Trong một báo cáo được công bố vào tháng 10 năm 2021, một Ủy ban độc lập đã miêu tả các biện pháp của Thụy Điển để cứu sống những người trong cơn đại dịch là "không kịp thời là muộn" đồng thời cho rằng những thiệt hại lâu dài đối với sức khỏe của toàn dân trong nước đã xảy ra do chúng.

(The Local)

Trong khi đó, đợt bùng phát đại dịch cuối cùng đã xảy ra ở hầu hết các quốc gia châu Á, cho đến nay với một số hiện đang có mức độ ca nhiễm bệnh Covid-19 cao nhất. Trong khi châu Âu và các vùng của Hoa Kỳ bắt đầu chuyển sang giai đoạn "sống chung với Covid-19", thì những gì xảy ra tiếp theo ở châu Á còn ở thế kéo dài hơn. Các quốc gia như Việt Nam, nơi đang chứng kiến sự gia tăng lớn nhất bởi số ca mắc Covid-19, đang mở cửa trở lại hoàn toàn với thế giới. Sự khác biệt bây giờ là liệu pháp vaccine covid-19.

Các bệnh dịch lưu hành tại địa phương trong tương lai

Khi các công ty dược phẩm tung ra các loại Vaccines và những loại Vaccines mới được phát triển, vẫn còn hy vọng. Tuy nhiên, chúng ta biết rằng virus có thể đột biến theo những cách đáng ngạc nhiên, có nghĩa là chúng ta có thể luôn thấy mình chậm một bước. Đối với những người khỏe mạnh tiếp cận với Vaccines, coronavirus có thể trở thành mối phiền toái tương tự như cảm lạnh thông thường hoặc cúm theo mùa. Tuy nhiên, đối với nhiều người khác, mối quan tâm vẫn còn cao. Như một căn bệnh mới lạ, những ảnh hưởng lâu dài vẫn chưa được biết rõ. Các tiêu đề cảnh báo về các vấn đề sức khỏe tâm thần ngày càng gia tăng, ** tần suất và mức độ nghiêm trọng của rối loạn giấc ngủ tăng cao, *** và nguy cơ cao mắc bệnh tim đối với những người đang phục hồi sau Covid-19 - ngay cả những trường hợp nhẹ. ****

Những tháng tới, các quốc gia và công dân có những quyết định để đưa ra những khó khăn. Rõ ràng, hầu hết các quốc gia đều ủng hộ sự cần thiết phải mở cửa nền kinh tế của họ, để trở lại trạng thái bình thường càng nhiều càng tốt trước đại dịch Covid-19. Chỉ có một số dân tộc thiểu số vẫn đang sống trong các khu nhà tự nguyện, những người có hệ thống miễn dịch bị suy giảm, một số người già, một số có con nhỏ chưa được tiêm chủng.

Tiến sĩ Elisabetta Groppelli, một nhà virus học tại St George's, Đại học London, cảnh báo rằng bất cứ điều gì hy vọng mà một số người trong chúng ta với những tình huống có thể may mắn, "Đối với thế giới, nó vẫn là một đại dịch và một trường hợp khẩn cấp cấp tính. Tôi rất lạc quan. Ta sẽ sớm thấy virus cứ lan đi, ta sẽ chăm sóc những người có nguy cơ mắc bệnh, nhưng đối với người khác, chúng tôi chấp nhận họ sẽ mắc nó - trung bình thì ta sẽ ổn." (BBC) Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) cũng nói như thế: chúng ta còn lâu mới có thể gọi Covid-19 là bệnh đặc hữu.

Thậm chí trước đây, khi chúng ta đến đó, chúng ta với tư cách là loài người phải nỗ lực để vượt qua những quan niệm hạn chế về bản thân và thậm chí cả cộng đồng của chúng ta. Những điều này có thể biểu hiện dưới dạng lòng trung thành của một tổ chức hoặc đảng phái chính trị hoặc chủ nghĩa dân tộc hay bất kỳ "chủ nghĩa" nào khác. Chúng ta phải giải quyết một số yếu tố, để đảm bảo quá trình sang chuyển hóa lành mạnh và ngoài bệnh đặc hữu Covid-19.

Nơi mà các cơ quan y tế công cộng đã đánh mất niềm tin đối với công chúng, thì nó phải được khôi phục trở lại. Các cơ quan y tế công cộng có thể thực hiện vai trò của mình bằng cách đảm bảo rằng, công việc và thông điệp của họ không bao giờ bị trộn lẫn với sự minh minh bạch về chính trị hoặc nhu cầu kinh tế.

Các chính phủ và các tổ chức quốc tế phải bãi bỏ các rào cản đối với Vaccine ở bất cứ nơi nào chúng phát sinh. Phải diễn ra một sự thay đổi toàn cầu, trong đó những người đã chọn vẫn chưa được tiêm chủng ngừa sẽ phải đối mặt với những hậu quả có ý nghĩa tương tự cho người nghiện hút thuốc hoặc lái xe say xỉn.

Daniel Susskind, chuyên gia kinh tế tại Balliol College, University of Oxford, tác giả của cuốn A World Without Work: Technology, Automation and How We Should Respond, đã sớm nhận thức

được nhu cầu về những thay đổi như thế trong đại dịch. Vào tháng 6 năm 2020, anh đã viết:

". . . nó đã quá rõ ràng rằng, phần lớn những gì đáng buồn nhất về cuộc khủng hoảng này không phải là mới cả . . . Các biến thể nổi bật xuất hiện trong các ca nhiễm Covid-19 và kết quả để phản ánh những bất bình đẳng kinh tế hiện có. Sự sai lệch đáng kể giữa giá trị xã hội của những gì "các công nhân chủ chốt" làm và mức lương thấp mà họ nhận được sau sự thất bại quen thuộc của thị trường trong việc định giá đầy đủ những gì thực sự quan trọng.

Sự thông tin sai lệch bởi người ta đã mong đợi sự đón nhận hạnh phúc, của những thông tin sai lệch về coronavirus, trước một thập kỷ chủ nghĩa dân túy trỗi dậy và niềm tin vào các chuyên gia ngày càng giảm sút. Việc không có một phản ứng quốc tế được phối hợp đúng mức hẳn không có gì đáng ngạc nhiên, trong bối cảnh chính trị toàn cầu "đất nước, dân tộc tôi là trên hết" được kỷ niệm vào những năm gần đây.

Sau đó là cuộc khủng hoảng, tiết lộ theo chủ nghĩa đen hơn nhiều - nó đang tập trung sự chú ý của tập thể chúng ta vào nhiều sự bất công và điểm yếu kém đã tồn tại trong cách chúng ta sống cùng nhau. Nếu trước đây mọi người mù quáng bởi những lỗi lầm này, thì bây giờ khó có thể phát hiện chúng. (International Monetary Fund)

Đức Phật đã thức tỉnh về sự thật khổ đau, khi chúng ta nhìn thấy những sai lầm này và sự phức tạp của sự kết nối toàn cầu của chúng ta, sẽ phải đối mặt với một sự lựa chọn. Chúng ta ngừng nghĩ rằng, những người khác có quá nhiều bụi trong mắt họ nhưng họ không thể tự nhìn thấy? Hay chúng ta bắt đầu cuộc đối thoại với những người xung quanh, những người xung

quanh họ và tiếp tục trên khắp thế giới? Chúng ta có thể xây dựng các mối quan hệ gắn kết với nhau, để các đợt bùng phát đại dịch Covid-19 và trong tương lai các dịch bệnh khác được giải quyết theo những cách phối hợp và tràn đầy từ bi tâm?

Nhiều thay đổi đang diễn ra. Trong số đó, một số người liên quan đến việc địa phương hóa nhiều hơn - trong đó các đơn phương cá nhân và cộng đồng nhân ra rằng, chúng ta không thể luôn luôn dựa vào nguồn cung cấp hàng hóa từ khắp nơi trên thế giới.

Chúng ta có thể và cần duy trì nhiều hơn nữa trong các vòng kết nối địa phương. Nhưng chúng ta cũng có thể toàn cầu hơn trong việc nhận ra rằng các vấn đề ở bất kỳ nơi nào trên thế giới đều là vấn đề của toàn cầu hóa.

Sự tương tác phong phú giữa địa phương và toàn cầu, đôi khi được gọi là "sự phân hóa", rất phù hợp với đặc tính Phật giáo về việc thừa nhận quyền sở hữu của cá nhân đối với nghiệp cũng như nhận thức sâu hơn rằng tất cả chúng ta đều gắn bó với nhau thông qua những chuyển hóa phong phú của Nhân Quả. ***** Đừng bỏ lỡ cơ hội bởi từ bi tâm lớn hơn, dù gần hay xa. Ở đây sự thức tỉnh này trước mắt chúng ta, nếu chúng ta chỉ muốn tham gia vào nó.

Thích Vân Phong biên dịch (Nguồn: 佛門網)

Chú thích:

** Cần bao nhiêu khả năng miễn dịch đối với miễn dịch bầy đàn đã được tranh luận từ những tháng đầu của đại dịch. Dịch bệnh càng dễ lây lan, càng nhiều người cần được miễn dịch trước khi một quần thể đạt được khả năng miễn dịch cộng đồng.*

Ví dụ, theo Mayo Clinic, một tổ chức phi lợi nhuận cam kết thực hành lâm sàng, giáo dục và nghiên cứu, cung cấp chuyên gia, chăm sóc toàn bộ cho tất cả những người cần chữa bệnh cho biết, để một quần thể có khả năng miễn dịch theo cộng đồng đối với bệnh sởi, một bệnh rất dễ lây lan, thì khoảng 94% dân số phải được miễn dịch. Đối với dịch Covid-19, ước tính ban đầu gần 70-75%.

*** Bệnh nhân tắc mạch máu có thể tăng nguy cơ phát triển các vấn đề sức khỏe tâm thần (The New York Times)*

**** Nghiên cứu cho thấy nhiều người có nguy cơ bị rối loạn giấc ngủ sau khi mắc Covid-19 cao hơn 41% (Business Insider)*

***** Nguy cơ bệnh tim tăng cao sau khi mắc Covid - ngay cả với một trường hợp nhẹ (Nature)*

****** Đạo Phật với tư cách là một tôn giáo "được vinh danh" trong thế giới hiện đại (BDG)*